

RIIHIMÄEN SEUDUN
TERVEYSKESKUKSEN KY

Tupakkalain- ja lääkelain valvontasuunnitelma
2015–2019

PÄIVITYS 2017

Sisällysluettelo

1 Johdanto.....	3
2 Tarkastuksen sisältö.....	4
3 Tarkastuskohteiden tarkastustiheys ja niihin käytettävä aika	4
4 Näytteenotto ja tutkiminen	5
5 Painopistealueet 2017	5
Liitteet.....	5

1 Johdanto

Ympäristöterveys huolehtii Hausjärven, Janakkalan ja Lopen kuntien sekä Riihimäen kaupungin alueella tupakka- ja lääkelain mukaisesta valvonnasta.

Uusi tupakkalaki 549/2016 on tullut voimaan 15.8.2016, mutta monissa valvontaan liittyvissä asioissa siirtymäaika on 31.12.2016 saakka. Uusi laki voi edellyttää nykyistä enemmän ennalta suunnittelemattomia tarkastuksia muun muassa asuntojen tupakansavuhaittatapauksissa.

Tupakkalain 549/2016 84 a §:n 1 momentin nojalla kunnan tulee laatia ja hyväksyä säännöllistä valvontaa koskeva tupakkalain valvontasuunnitelma siten, että valvonta on laadukasta, riskiperusteista ja terveyshaittoja ehkäisevää. Valvontasuunnitelman laatimista ohjaavat tupakkalain lisäksi Valviran laatima valtakunnallinen valvontaohjelma. Valvontasuunnitelma on tarkistettava tarvittaessa.

Valvonnan tavoitteena on ihmiselle myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön lopettaminen sekä ehkäistä tupakkatuotteiden käytön aloittamista, nikotiiniriippuvuuden syntymistä sekä edistää tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden käytön lopettamista sekä suojella väestöä altistumiselta niiden savulle.

Viranhaltioiden tulee omasta aloitteestaan ja tehtyjen ilmoitusten perusteella suorittaa valvontaa. Valvonnan tulee sisältää tupakkatuotteiden, tupakan vastikkeiden, tupakointivälineiden, sähkösavukkeiden ja nikotiininesteiden varastointi- ja myyntipaikkojen tarkastuksia. Tarkastuksessa tulee valvoa myyntiä, muuta luovuttamista, esilläpitoa, myynnin omavalvontaa, mainontaa ja muuta myynnin edistämistä samoin kuin tupakointikieltojen ja rajoitusten noudattamista toimialueella.

Vähittäiskaupoissa, kioskeissa ja huoltoasemilla, joilla on lääkelain mukainen lupa myydä nikotiinikorvausvalmisteita, valvotaan nikotiinivalmisteiden myynnin omavalvontaa ja luvan mukaisuutta.

Valvontasuunnitelma sisältää tarkastusten sisällön määrittelyn, valvontakohteiden määrän ja tarkastustiheyden, tarkastukseen keskimääräisesti käytetyn ajan, viranomaisen toimesta tapahtuva näytteenoton ja tutkimisen, sekä tiedon hyväksytyistä laboratorioista, joihin valvonta tukeutuu ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin.

Tupakkalain § 44 ja 48 mukaan kuntayhtymän perii hakijalta/ilmoittajalta myyntiluvan hyväksymisestä ja ilmoituksen käsittelystä taksan mukaisen maksun. Lisäksi myyntiluvan haltijalta peritään tupakkalain § 91 mukaan myyntipistekohtainen vuosittainen valvontamaksu. Valvontamaksut kattavat kaikki valvontasuunnitelmaan sisältyvät valvontatoimenpiteet.

2 Tarkastuksen sisältö

Tupakka- ja lääkelain mukaiset valvontatarkastukset jakaantuvat valvontasuunnitelman mukaisiin tarkastuksiin sekä muuhun valvontaan, mikä ei vaadi säännöllisyyttä.

Ympäristöterveyden laatukäsikirjassa on kirjalliset ohjeet tarkastuksen yleisestä sisällöstä, asiakirjan laatimisesta että asiakirjan säilyttämisestä.

Tupakkalain suunnitelmallinen tarkastus sisältää seuraavat osiot:

1. Tarkastuksen valmistelu; asiakirjoihin, lainsäädäntöön, tarkastusohjeisiin ja kohteen aiempaan valvontaan tutustuminen sekä tarkastuksella tarvittavien välineiden kokoaminen,
2. Tarkastus voi kohdistua kohteen päätöksen ja ilmoituksen mukaisuuteen, annettujen ohjeiden ja säädösten noudattamiseen, omavalvonnan tasoon, henkilökunnan asiantuntemukseen ja toimintatapoihin, mainontaan, tupakkatuotteiden ja niiden tavaramerkkien esilläpitokiellon toteuttamiseen, tuotteisiin, tiloihin, olosuhteisiin sekä tarvittaessa voidaan suorittaa näytteiden ottoa ja mittauksia,
3. Jatkotoimenpiteet; laaditaan tarkastuskertomus ja suoritetaan mahdollinen seurantatarkastus. Tarkastuskertomus laaditaan jokaisesta tarkastuksesta ja se annetaan tiedoksi asianosaiselle sekä tarvittaessa muille viranomaisille. Seurantatarkastus tehdään annettujen ohjeiden ja määräysten toteuttamisen tarkistamiseen. Seuranta-tarkastuksesta tehdään myös aina tarkastuskertomus.

Tarkastuksessa käytetään keskusviranomaisen laatimia tarkastuslomakkeita. Lomakkeista käy ilmi tupakkalain mukaisten tarkastusten tarkempi sisältö.

Nikotiinikorvaushoitotuotteiden valvonta kohdistuu myyntilupa-asioihin, myynnin valvontaan ja esilläpitoon. Tarkastustiedot kirjataan DigiaTarkastaja -järjestelmään.

3 Tarkastuskohteiden tarkastustiheys ja niihin käytettävä aika

Valvontatarve on määritelty valtakunnallisen tupakkalain valvontaohjelmassa 2015–2016 esitettyjä tiheyksiä. Lääkelain myynnin valvontatiheys on sama kuin tupakkatuotteiden myynnin valvonta. Valvontasuunnitelman mukaisten myyntikohteiden ja erillisten tupakointitilojen tarkastusten määrät sekä käytettävä työaika ilmenevät liitteestä III / 1. Suunnitelman mukaan vuosittaiseen säännölliseen valvontaan tarvitaan 15 htpv.

Valvontasuunnitelmassa olevien tarkastusten lisäksi osa työstä koostuu tehtävistä, joiden määrää ei voida arvioida etukäteen. Tällaisia tehtäviä ovat mm. myyntilupahakemusten sekä ilmoitusten käsittely ja niihin liittyvät tarkastukset, matka-ajat, uudentyypisten valvontakohteiden selvittäminen ja asiakkaiden yhteydenottojen ja valitusten perusteella suoritettavat tarkastukset. Käytettävään työaikaan sisältyy myös mahdolliset omat ja valtakun-

nalliset projektit, osallistuminen valvontahankkeisiin uuden tupakkalain muutosten toimenpanon toteuttamiseksi, koulutus, ohjaus, neuvonta, toiminta tupakkalain asiantuntijana sekä laadun kehittäminen. Suunnitelmallisen valvonnan piiristä on savuttomuuden valvonnan osalta poistettu sellaiset kohdetyypit, joissa tupakointi on tupakkalain perusteella kielletty. Näiden suunnitelmallisen valvonnan piiristä poistuneiden kohdetyyppien osalta tupakkalain toteutumista valvotaan muun ympäristöterveydenhuollon valvonnan yhteydessä. Valvonnassa varaudutaan myös asuntoyhteisöjen tupakointikieltohakemusten käsittelyyn ja hallinnollisiin päätöksiin. Edellä mainittujen tehtäviin tarvittava työaika on arviolta 51 htpv. Yhteensä tupakka- ja lääkelainvalvontaan tarvittava työmäärä on v.2017 66 htpv.

4 Näytteenotto ja tutkiminen

Valvonnan yhteydessä tapahtuva tupakointikieltojen ja -rajoitusten toteutumisen arviointi perustuu pääsääntöisesti aistinvaraiseen arviointiin savuttomuudesta. Tupakansavun kulkeutumista voidaan myös selvittää merkkisavututkimuksella tai käyttämällä passiivikeräintä. Passiivikeräimellä kerätyn näytteen analysoi Työterveyslaitos.

5 Painopistealueet 2017

1. Tupakointikieltojen ja -rajoitusten olosuhdevalvonta:

Toimintavuosi	2017	2018	2019
Tupakointikiellot ja -rajoitukset	Ulkoalueilla järjestettävät yleiset tilaisuudet		

2. Tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden, tupakan vastikkeiden ja tupakkajäljittelmien myynti ja mainonta

Toimintavuosi	2017	2018	2019
Myynti ja mainonta	Tupakkalain mukaisten tuotteiden esilläpidon lainmukaisuuden valvonta		

Liitteet

- Liite 1 Tupakka- ja lääkelain mukaiset kohteet, tarkastustiheys ja tarkastukseen keskimäärin käytettävä aika